

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE IŠVADA,
pateikta 2017 m. gruodžio 14 d.¹

Byla C-577/16

**Trinseo Deutschland Anlagengesellschaft mbH
prieš
Bundesrepublik Deutschland**

(*Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas, Vokietija) pateiktas prašymas priimti
prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2003/87/EB – Aplinka – Šiltnamio efektą
sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema Europos Sąjungoje – 2 straipsnio
1 dalis – Taikymo sritis – Netiesioginiai teršalai, susidarantys dėl šilumos, gautos iš trečiosios šalies
įrenginio, gamybos – Neatsižvelgimas – I priedas – Chemijos sektorius – Didelio masto organinių
chemijos produktų gamybos, taikant krekingą, riformingą, dalinę arba visišką oksidaciją arba kitus
panašius gamybos būdus, sąvoka – Polimerų, būtent polikarbonato, gamyba – Įtraukimas –
10a straipsnis – Sprendimas 2011/278/ES – Apyvartinių taršos leidimų suteikimas nemokamai –
Tiesioginio veikimo nebuvimas“

I. Įvadas

1. 2016 m. lapkričio 3 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2016 m. lapkričio 16 d.,
Verwaltungsgericht Berlin (Berlyno administracinis teismas, Vokietija) pateikė Teisingumo Teismui
prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl Direktyvos 2003/87/EB² I priedo ir 1 straipsnio ir
Sprendimo 2011/278/ES³ išaiškinimo.

2. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Trinseo Deutschland Anlagengesellschaft mbH* (toliau – *Trinseo*)
ir *Bundesrepublik Deutschland* (Vokietijos Federacinė Respublika), atstovaujamos *Umweltbundesamt*
(Federalinė aplinkos agentūra, Vokietija), ginčą dėl to, kad *Deutsche Emissionshandelsstelle* (Vokietijos
apyvartinių taršos leidimų pardavimo tarnyba, Vokietija, toliau – *DEHSt*) atsisakė nemokamai suteikti
apyvartinių taršos leidimus *Trinseo* eksploatuojamam polikarbonato gamybos įrenginiui (toliau taip
pat – ginčijamas įrenginys).

¹ Originalo kalba: prancūzų.

² 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos [apyvartinių taršos] leidimų
[prekybos] sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003, p. 32; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k.,
15 sk., 4 t., p. 631), iš dalies pakeista 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB (OL L 140, 2009, p. 63,
toliau – Direktyva 2003/87).

³ 2011 m. balandžio 27 d. Komisijos sprendimas, kuriuo nustatomos suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal
Direktyvos 2003/87 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės (OL L 130, 2011, p. 1), iš dalies pakeistas 2012 m. rugpjūčio 17 d.
Komisijos sprendimu 2012/498/ES (OL L 241, 2012, p. 52, toliau – Sprendimas 2011/278).

3. Šis atsisakymas buvo grindžiamas Vokietijos teisės aktų nuostatomis, kuriomis Direktyva 2009/29 perkeliama į nacionalinę teisę. Šia direktyva apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos taikymo sritis buvo išplėsta, nuo trečiojo prekybos laikotarpio (2013–2020 m.) įtraukiant chemijos sektorių. Šiuo tikslu Direktyvos 2003/87 I priedas, kuriame išvardytos į šią prekybos sistemą įeinančios veiklos rūšys, Direktyva 2009/29 buvo papildytas tokia nuostata: „didelio masto organinių chemijos produktų gamyba, taikant krekingą, riformingą, dalinę arba visišką oksidaciją arba kitus panašius metodus, kai gamybos pajėgumas didesnis nei 100 tonų per dieną“ (toliau – ginčijama nuostata).

4. Vokietijos teisės akto nuostatoje, kuria ginčijama nuostata perkelta į nacionalinę teisę, buvo pateiktas išsamus chemijos produktų, kurie gali būti priskiriami prie šios veiklos, sąrašas, į kurį nepatenka ginčijamo įrenginio gaminami polimerai⁴. Kadangi pagal šiuos teisės aktus polimerų gamyba neįeina į prekybos sistemą, *DEHSt* atsisakė nemokamai suteikti leidimų šiam įrenginiui.

5. Pabrėžiu, kad Vokietijos teisės aktų turinys sukėlė dvejopą Europos Komisijos reakciją.

6. Pirma, Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą prieš Vokietijos Federacinę Respubliką dėl neišsamaus Direktyvos 2003/87 perkėlimo į nacionalinę teisę, nes ši neįtraukė polimerų gamybos į apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą⁵.

7. Antra, Komisija Sprendime 2013/448/ES konstatavo, kad Vokietijos nacionalinėse įgyvendinimo priemonėse pateikiamas įrenginių sąrašas yra neišsamus, nes į jį neįeina polimerus gaminantys įrenginiai⁶. Be to, dėl tokiems įrenginiams tiekiamos šilumos Komisija nusprendė, kad minėtose priemonėse klaidingai numatytas nemokamas leidimų suteikimas ne šiems įrenginiams, o šilumos tiekėjams⁷. Taigi Komisija atmetė nemokamą leidimų suteikimą pagal Vokietijos įgyvendinimo priemonės minėtiems šilumos tiekėjams⁸. Dėl šio Komisijos atmetimo ir polimerus gaminančių įrenginių, kaip antai ginčijamo įrenginio, neįtraukimo į Vokietijos įgyvendinimo priemonės tapo negalimas bet koks nemokamas leidimų suteikimas šiems įrenginiams tiekiamos šilumos gamybai.

8. Pagrindinėje byloje iš *Trinseo* pateiktų pastabų matyti, kad nei ginčijamas įrenginys, nei bendrovė *Dow Deutschland Anlagengesellschaft mbH* (toliau – *Dow*), kuri jam tiekia polimerų gamybai būtiną šilumą, negavo nemokamų leidimų dėl šios šilumos gamybos.

9. Būtent šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmuoju klausimu prašo Teisingumo Teismo nustatyti, ar polimerų, būtent polikarbonato, gamyba patenka į ginčijamos nuostatos, taigi ir Direktyvos 2003/87 taikymo sritį.

10. Siūlysiu Teisingumo Teismui į šį klausimą atsakyti, kad ginčijama nuostata taikoma šiai veiklai, tačiau reikėtų patikslinti, kad ji patenka į Direktyvos 2003/87 taikymo sritį tik jeigu dėl šios veiklos savaime išmetamas anglies dioksidas (CO₂), neatsižvelgiant į netiesioginius teršalus, išmetamus dėl šilumos, gautos iš trečiosios šalies įrenginio, gamybos.

11. Antruoju klausimu šis teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2003/87 10a straipsnis ir Sprendimo 2011/278 nuostatos, kuriose numatytas nemokamas taršos leidimų suteikimas, veikia tiesiogiai.

12. Siūlysiu Teisingumo Teismui į šį klausimą atsakyti neigiamai.

4 Žr. šios išvados 19 punktą.

5 Procedūra INFR 2013/2240, taip pat 2013 m. lapkričio 20 d. oficialus pranešimas ir 2014 m. balandžio 16 d. pagrįsta nuomonė.

6 Žr. šio 2013 m. rugsėjo 5 d. Komisijos sprendimo dėl nacionalinių įgyvendinimo priemonių, susijusių su nemokamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų suteikimu pereinamuoju laikotarpiu laikantis direktyvos 2003/87 11 straipsnio 3 dalies (OL L 240, 2013, p. 27), 16 konstatuojamąją dalį.

7 Jeigu šiluma perduodama iš vieno į prekybos sistemą įtraukto įrenginio į kitą, nemokami leidimai turi būti suteikiami šilumos vartotojui. Žr. Sprendimo 2013/448 17 konstatuojamąją dalį ir Sprendimo 2011/278 6 ir 21 konstatuojamąsias dalis.

8 Žr. Sprendimo 2013/448 1 straipsnio 1 dalį ir 1 straipsnio 2 dalies penktą pastraipą.

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

13. Direktyvos 2003/87 1 straipsnyje „Direktyvos turinys“ nurodyta:

„Ši direktyva nustato šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų [apyvartinių taršos] leidimų [prekybos] sistemą Bendrijoje <...>, siekiant, kad būtų skatinamas taupus ir ekonomiškai efektyvus išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos mažinimas.

<...>.“

14. Tos pačios direktyvos 2 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje numatyta:

„Ši direktyva taikoma I priede nurodytoms veiklo[s] [rūšims], kurias vykdant išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos, ir II priede išvardytoms šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms.“

15. Direktyvos 2003/87 I priede „Veiklos, kuriai taikoma ši direktyva, kategorijos“ yra, be kita ko, ir ginčijama nuostata.

16. Kaip patikslinta Sprendimo 2011/278 pavadinime, jo nustatytos suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Europos Sąjungos taisyklės.

B. Vokietijos teisė

17. 2011 m. liepos 27 d. *Gesetz über den Handel mit Berechtigungen zur Emission von Treibhausgasen (Treibhausgas-Emissionshandelsgesetz – TEHG)* (Įstatymas dėl prekybos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartiniais taršos leidimais – TEHG) (*BGBI.* I, p. 1475, toliau – TEHG) 2 straipsnyje „Taikymo sritis“ nurodyta:

„1) šis įstatymas taikomas 1 priedo 2 dalyje nurodytų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijai, atsirandančiai dėl toje dalyje nurodytos veiklos. 1 priedo 2 dalyje nurodytiems įrenginiams šis įstatymas taikomas ir tuomet, kai jie yra 1 priedo 2 dalyje nenurodyto įrenginio dalys arba papildoma įranga.

<...>.“

18. TEHG 9 straipsnyje „Nemokamas taršos leidimų suteikimas įrenginių eksploatuotojams“ numatyta:

„1) įrenginio eksploatuotojams nemokamai suteikiami apyvartiniai taršos leidimai pagal principus, įtvirtintus galiojančios redakcijos direktyvos [2003/87] 10a straipsn[yje] <...> ir sprendime [2011/278].

<...>.“

19. TEHG 1 priedo 2 dalies 27 punkte kalbama apie „didelio masto organinių chemijos produktų (alkenų ir chloruotųjų alkenų, alkinų, kvapiųjų medžiagų ir alkilintų kvapiųjų medžiagų, fenolių, alkoholių, aldehydų, ketonų, karboksirūgščių, dikarboksilo rūgščių, karboksirūgšties anhidridų ir dimetiltereftalato, epoksidų, vinilacetato, akrilnitrilo, kaprolaktamo ir melamino) gamybos įrenginius, kurių gamybos pajėgumas didesnis nei 100 tonų per dieną“.

III. Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

20. *Trinseo* eksploatuoja polikarbonato gamybos įrenginį Štadėje (Vokietija), leidžiamas jo gamybos pajėgumas yra didesnis nei 100 tonų per dieną. Polikarbonato gamybai reikalingi garai pareiškėjos įrenginiui tiekiami iš toje pačioje vietoje esančios kitos bendrovės – *Dow* – eksploatuojamos elektrinės, kuriai taikoma apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema.

21. 2012 m. sausio 23 d. *Trinseo* paprašė *DEHSt* nemokamai suteikti apyvartinius taršos leidimus ginčijamam įrenginiui.

22. 2014 m. vasario 17 d. sprendimu *DEHSt* atmetė šį prašymą, motyvuodama tuo, kad polikarbonatas nėra įtrauktas į TEHG 1 priedo 2 dalies 27 punkte esantį medžiagų ir jų grupių sąrašą, todėl ginčijamas įrenginys nepatenka į šio įstatymo taikymo sritį.

23. *DEHSt* atmetė *Trinseo* administracinį skundą dėl šio sprendimo, remdamasi tuo pačiu motyvu.

24. 2015 m. spalio 2 d. *Trinseo* apskundė minėtą sprendimą *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas).

25. Grįsdama savo skundą *Trinseo* rėmėsi tuo, kad pagal Direktyvos 2003/87 2 straipsnio 1 dalį, siejamą su jos I priedu, į šios direktyvos taikymo sritį patenka bet kuri didelio masto organinių chemijos produktų gamybos taikant krekingą, riformingą, dalinę arba visišką oksidaciją arba kitus panašius gamybos būdus veikla, neapsiribojant konkrečiomis medžiagomis.

26. Vis dėlto *DEHSt* teigia, kad Direktyvoje 2003/87 nenustatoma įpareigojimo įtraukti polimerizacijos įrenginius į apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą. Be to, tai, kad ši direktyva apskritai nepalanki įrenginių eksploatuotojams, reiškia, kad ji neturėtų būti jiems taikoma tiesiogiai.

27. Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar Direktyvos [2003/87] 1 straipsnį, siejamą su I priedu, reikia aiškinti taip, kad polimerų, visų pirma polikarbonato, gamyba įrenginiuose, kurių gamybos pajėgumas didesnis nei 100 tonų per dieną, priskiriama prie šiose teisės normose nurodytos didelio masto organinių chemijos produktų gamybos, taikant krekingą, riformingą, dalinę arba visišką oksidaciją arba kitus panašius metodus, veiklos?
2. Jei į pirmąjį prejudicinį klausimą bus atsakyta teigiamai: ar tokio įrenginio eksploatuotojas turi teisę nemokamai gauti apyvartinių taršos leidimų tiesiogiai taikant Direktyvos 2003/87 ir [Sprendimo 2011/278] nuostatas, kai pagal nacionalinę teisę nemokamai suteikti apyvartinių taršos leidimų negalima vien dėl to, kad atitinkama valstybė narė polimerų gamybos įrenginių neįtraukė į nacionalinio įstatymo, kuriuo į nacionalinę teisę perkelta Direktyva [2003/87], taikymo sritį ir vien dėl to šie įrenginiai nepatenka į apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą?“

IV. Procesas Teisingumo Teisme

28. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo kanceliarijoje užregistruotas 2016 m. lapkričio 16 d.

29. Rašytines pastabas pateikė *Trinseo*, Vokietijos, Nyderlandų vyriausybės ir Komisija.

30. 2017 m. rugsėjo 21 d. posėdyje dalyvavo ir žodines pastabas pateikė *Trinseo*, Federalinė aplinkos tarnyba, Vokietijos, Nyderlandų vyriausybės ir Komisija.

V. Analizė

31. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo klausia, ar Direktyvos 2003/87 1 straipsnis, siejamas su šios direktyvos I priedu, turi būti aiškinamas taip, kad į ginčijamos nuostatos taikymo sritį patenka polimerų, be kita ko, polikarbonato, gamyba įrenginiuose, kurių gamybos pajėgumas yra didesnis nei 100 tonų per dieną.

32. Iš esmės prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo klausia, ar ginčijama nuostata taikoma polimerų, be kita ko, polikarbonato gamybai, taigi, ar ši gamyba patenka į šios direktyvos taikymo sritį. Todėl siūlau pateiktame klausime nuorodą į šios direktyvos 1 straipsnį pakeisti nuoroda į jos 2 straipsnio 1 dalį, nes pastarosios nuostatos tikslas – apibrėžti šios direktyvos taikymo sritį.

33. Šiuo klausimu Vokietijos ir Nyderlandų vyriausybės teigia, kad polimerų gamyba nepatenka į Direktyvos 2003/87 taikymo sritį, nes per polimerizacijos procesą savaime neišmetama CO₂. Šios išvados A dalyje nagrinėsiu šį argumentą, kuriuo, mano nuomone, keliamas principinis klausimas dėl galimo atsižvelgimo į netiesioginių teršalų išmetimą pagal šioje direktyvoje nustatytą sistemą.

34. Tada išnagrinėsiu ginčijamos nuostatos taikymo sritį. Kaip *Trinseo* ir Nyderlandų vyriausybė, pažymi, kad Direktyvoje 2003/87 neapibrėžtos šioje nuostatoje vartojamos sąvokos, be kita ko, „didelio masto“ ir „kitus panašius metodus“. Pagal suformuotą jurisprudenciją iš reikalavimų, susijusių tiek su vienodu Sąjungos teisės taikymu, tiek su lygybės principu, išplaukia, kad Sąjungos teisės nuostata, kurioje aiškiai nedaroma nuorodos į valstybių narių teisę tam, kad būtų nustatyta jos prasmė ir taikymo sritis, visoje Sąjungoje turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir nagrinėjamo teisės akto siekiamą tikslą⁹.

35. Šiuo atveju iš ginčijamos nuostatos formuluotės galima nustatyti keturias sąlygas.

36. Pirma, įrenginio gamybos pajėgumas turi būti didesnis nei 100 tonų per dieną. Akivaizdu, kad ginčijamas įrenginys atitinka šią sąlygą, be to, pirmajame pateiktame klausime remiamasi šia prielaida.

37. Antra, įrenginys turi gaminti „organinius“ chemijos produktus. Nė viena iš pastabas Teisingumo Teismui pateikusių šalių neginčijo, kad ginčijamu *Trinseo* įrenginiu pagaminti polimerai yra organiniai chemijos produktai. Šiuo klausimu reikėtų pažymėti, kad pagal įprastą apibrėžtį organinis junginys – tai junginys, į kurį įeina anglies elementas¹⁰, ir akivaizdu, kad taip yra, kalbant apie šiame įrenginyje pagamintą polikarbonatą.

38. Trečia, įrenginys turi gaminti chemijos produktus „dideliu mastu“. Šią sąlygą nagrinėsiu šios išvados B dalyje.

39. Ketvirta, chemijos produktai turi būti pagaminti „taikant krekingą, riformingą, dalinę arba visišką oksidaciją arba kitus panašius gamybos būdus“. Ši ketvirtoji sąlyga bus nagrinėjama C dalyje.

⁹ Žr., be kita ko, 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimą *Fish Legal ir Shirley* (C-279/12, EU:C:2013:853, 42 punktą); 2015 m. rugsėjo 29 d. Sprendimą *Gmina Wrocław* (C-276/14, EU:C:2015:635, 25 punktą) ir 2016 m. spalio 18 d. Sprendimą *Nikiforidis* (C-135/15, EU:C:2016:774, 28 punktą).

¹⁰ 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/42/EB dėl lakiųjų organinių junginių, susidarantių naudojant organinius tirpiklius tam tikruose dažuose, lakuose ir transporto priemonių pakartotinės apdailos produktuose, išmetamų kiekių ribojimo ir iš dalies keičiančios Direktyvą 1999/13/EB (OL L 143, 2004, p. 87; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 8 t., p. 376) 2 straipsnio 4 dalyje sąvoka „organinis junginys“ apibrėžiama taip: „organinis junginys“ – junginys, kuriame yra bent anglies elementas ir vienas ar keli vandenilio, halogeno, deguonies, sieros, fosforo, silicio arba azoto atomai, išskyrus anglies oksidus ir neorganinius karbonatus ir bikarbonatus“. Taip pat žr. 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010, p. 17) 3 straipsnio 44 dalį.

40. Pabaigęs šią analizę ir atsakydamas į pateiktą pirmąją prejudicinę klausimą, D dalyje apibendrinsiu motyvus, dėl kurių manau, kad polimerų gamyba patenka į ginčijamos nuostatos taikymo sritį. Tačiau ši veikla gali patekti į Direktyvos 2003/87 taikymo sritį, apibrėžtą jos 2 straipsnio 1 dalyje, tik tiek, kiek dėl šios veiklos savaime išmetama CO₂, neatsižvelgiant į netiesioginius teršalus, išmetamus dėl iš trečiosios šalies įrenginio gautos šilumos gamybos.

41. Atsakydamas į pateiktą antrąją klausimą, E dalyje nurodysiu priežastis, dėl kurių manau, kad šios direktyvos 10a straipsnis ir Sprendimo 2011/278 nuostatos, kuriose numatytas nemokamas apyvartinių taršos leidimų suteikimas, neveikia tiesiogiai.

A. Dėl neatsižvelgimo į „netiesiogiai“ išmetamus teršalus, susidarancius gaminant iš trečiosios šalies įrenginio gautą šilumą

42. Vokietijos ir Nyderlandų vyriausybės teigė, kad polimerų gamyba nepatenka į Direktyvos 2003/87 taikymo sritį, nes per polimerizacijos procesą savaime nesusidaro CO₂. Kaip nurodo šios vyriausybės, šiomis aplinkybėmis CO₂ išmetamas gaminant šiai polimerizacijai būtiną šilumą, kurią ginčijamas įrenginys gauna iš trečiosios šalies, t. y. *Dow*, įrenginio.

43. Minėtos vyriausybės daro išvadą, kad tokiomis aplinkybėmis tik šilumos gamybos veikla patenka į šios direktyvos taikymo sritį, nes šią šilumą gali pagaminti trečiosios šalies įrenginys, kaip yra šioje byloje, arba pats polimerizacijos įrenginys.

44. Vis dėlto *Trinseo* ir Komisija nurodo, kad teršalai, išmetami gaminant polimerus, turi apimti gaminant polimerizacijai būtiną šilumą „netiesiogiai“ išmetamus teršalus. Šis požiūris leistų skatinti investicijas, siekiant sumažinti energijos suvartojimą, laikantis Direktyva 2003/87 siekiamų tikslų. Jis taip pat pagrįstas šios direktyvos 10a straipsniu ir Sprendimu 2011/278, kuriuose numatytas nemokamas leidimų suteikimas šilumą naudojančiam, bet ne ją gaminančiam įrenginiui¹¹.

45. Iš pradžių norėčiau pažymėti, kad Direktyvos 2003/87 I priede numatyta ne pati šilumos gamyba, o „kuro deginimas įrenginiuose, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW“.

46. Be to, CO₂ yra vienintelės I priede nurodytos šiltnamio efektą sukeliančios dujos, susijusios tiek su deginimo veikla, tiek su organinių chemijos produktų gamyba, numatyta ginčijamoje nuostatoje.

47. Tai patikslinus akivaizdu, kad aprašyti argumentai pateikti ne dėl ginčijamos nuostatos, o dėl Direktyvos 2003/87 2 straipsnio 1 dalies išaiškinimo. Iš esmės kyla klausimas, ar „netiesiogiai“ išmetami teršalai, t. y. išmetami teršalai, kurie savaime nesusidaro dėl nagrinėjamos veiklos (juos būtų galima laikyti „tiesioginiais“) ir kurie susidaro dėl šiai veiklai būtinų „išteklių“ gamybos¹², turi būti laikomi teršalais, išmetamais „vykdant“ šios direktyvos I priede nurodytą veiklą.

48. Pagrindinėje byloje ginčijamas įrenginys gauna reikalingą šilumą iš *Dow*, todėl dėl šios šilumos gamybos susidarantys teršalai yra netiesioginiai dėl jo polimerų gamybos veiklos susidarantys teršalai.

49. Nors, atsižvelgiant į tikslą apsaugoti aplinką, apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje labai norėtusi atsižvelgti į tokius netiesioginius teršalus, manau, kad atsižvelgti į juos trukdo įvairios nepataisomos kliūtys, šiuo metu kylančios iš šioje direktyvoje nustatytos sistemos.

¹¹ Žr. šios išvados 7 punktą ir Sprendimo 2011/278 6 ir 21 konstatuojamąsias dalis.

¹² Vartoju šią sąvoką ekonomine prasme, kaip apimančią visas prekes ir paslaugas, naudojamas gamybos procese.

50. Pirma, atsižvelgus į tokius teršalus, jie galėtų būti apskaityti dvigubai, nes juos turėtų deklaruoti gamintojas (kaip tiesioginius teršalus) ir atitinkamo išteklių naudotojas (kaip netiesioginius teršalus). Taigi pagrindinėje byloje jokia Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos aplinkybė neleidžia suabejoti tuo, kad *Dow* deklaravo teršalų išmetimą dėl degimo, iš kurio gaunama *Trinseo* tiekiamą šilumą. Tačiau *Trinseo* ir Komisijos palaikoma pozicija reikštų, kad *Trinseo* turi deklaruoti tą patį teršalų išmetimą antrą kartą.

51. Ši dvigubos apskaitos rizika, mano nuomone, nesuderinama su Reglamento (ES) Nr. 601/2012¹³ 5 straipsnio pirma pastraipa ir konkurencijos sąlygų visumos išsaugojimu kaip vienu iš papildomų Direktyvoje 2003/87¹⁴ nustatytos sistemos tikslų.

52. Patikslinu, kad, kiek žinau, šioje direktyvoje nustatytoje sistemoje nenumatyta bendro mechanizmo¹⁵, leidžiančio „perduoti“ gamintojo išmetamus teršalus išteklių naudotojui, atleidžiant gamintoją nuo šių teršalų deklaravimo, priežiūros ir atsisakymo įpareigojimų¹⁶. Kalbant apie šilumą, ši aiškinimą man patvirtina Reglamento Nr. 601/2012 IV priedo 1 punkto A dalies antros pastraipos, pagal kurią „[v]isas įrenginyje deginant kurą išsiskiriančias ŠESD veiklos vykdytojas priskiria tam įrenginiui, nepaisant kitiems įrenginiams perduodamos šilumos ar elektros energijos. Veiklos vykdytojas savo įrenginiui nepriskiria tų ŠESD, kurios susijusios su tos šilumos ar elektros energijos, kuri iš kitų įrenginių perduodama priimančiajam įrenginiui, gamyba“.

53. Antra, dėl pareigos deklaruoti netiesioginius įrenginio išmetamus teršalus kyla administracinių problemų, neatsiejamų nuo šiuo metu nustatytos sistemos. Jeigu šilumą gamina trečiosios šalies įrenginys, kaip yra pagrindinėje byloje, kyla netiesioginių teršalų paskirstymo įvairiems šio įrenginio klientams klausimas. Ta pati paskirstymo problema kyla, kalbant apie paskesnius išteklių naudotojus, pavyzdžiui, jeigu gaminamas aliuminis, kurį vėliau perdirba įvairūs įrenginiai.

54. Be to, galima kelti klausimą dėl įrenginio gebėjimo stebėti savo netiesioginius teršalus pagal Direktyvos 2003/87 14 straipsnį, pavyzdžiui, jeigu jie susidaro trečiosios šalies įrenginyje.

55. Trečia, atsižvelgiant į netiesioginius teršalus, susidarančius dėl polimerų gamybai būtinos šilumos gamybos, kiltų esminių klausimų, susijusių su šios direktyvos taikymo sritimi. Pirma, ar kiekvienam įrenginiui reikėtų atskirai deklaruoti visus netiesioginius teršalus, t. y. teršalus, susidarančius dėl visų jo išteklių, kaip antai šilumos, elektros, plieno ar aliuminio gamybos? Antra, ar įmonė turi būti įtraukta į prekybos sistemą remiantis vien tuo, kad ji naudoja išteklius, kuriuos gaminant susidaro į direktyvos taikymo sritį patenkantys teršalai?

13 2012 m. birželio 21 d. Komisijos reglamentas dėl išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo pagal Direktyvą 2003/87 (OL L 181, 2012, p. 30).

14 Šiuo klausimu žr. 2012 m. kovo 29 d. Sprendimą *Komisija / Lenkija* (C-504/09 P, EU:C:2012:178, 77 punktą); 2012 m. kovo 29 d. Sprendimą *Komisija / Estija* (C-505/09 P, EU:C:2012:179, 79 punktą), taip pat 2013 m. spalio 17 d. Sprendimą *Iberdrola ir kt.* (C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 ir C-640/11, EU:C:2013:660, 43 punktą). Pavyzdžiui, ši dvigubos apskaitos rizika iškraipytų konkurenciją įrenginių, kuriems ištekliai tiekiami iš trečiųjų šalių įrenginių, nenaudai, todėl jiems reikėtų deklaruoti netiesioginį teršalų išmetimą, kuris jau buvo deklaruotas kaip tiesioginis šių trečiųjų šalių įrenginių teršalų išmetimas. Tokiuose „integruotuose“ įrenginiuose, kurie patys gamina jų pagrindinei veiklai reikalingus išteklius, kaip antai polimerizacijos procesui būtiną šilumą, išmetami teršalai, susiję su šių išteklių gamyba, būtų deklaruojami tik kartą – kaip tiesioginis teršalų išmetimas.

15 Nors Reglamento Nr. 601/2012 49 straipsnyje nustatytas toks perleidimo mechanizmas, jo taikymo sritis apsiriboja CO₂ perleidimu trimis šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais. Šiuo klausimu žr. 2017 m. sausio 19 d. Sprendimą *Schaefer Kalk* (C-460/15, EU:C:2017:29).

16 Deklaravimo, priežiūros ir atsisakymo įpareigojimai nustatyti Direktyvos 2003/87 12 straipsnio 3 dalyje ir 14 straipsnyje.

56. Ketvirta, Sprendimo 2011/278 konstatuojamosios dalys ir nuostatos, kuriomis remiasi Komisija¹⁷, neturi reikšmės nustatant Direktyvos 2003/87 taikymo sritį. Šio sprendimo taikymo sritis yra ribota ir apima tik nemokamo leidimų suteikimo mechanizmą, numatytą šios direktyvos 10a straipsnyje. Tačiau teoriškai tokie leidimai gali būti suteikiami tik įrenginiams, patenkantiems į šios direktyvos taikymo sritį. Taigi principas, pagal kurį nemokami leidimai turi būti suteikiami šilumos vartotojui, gali būti susijęs, pavyzdžiui, tik su įrenginiais, jau įtrauktais į prekybos sistemą.

57. Manau, iš to, kas nurodyta pirma, darytina išvada, kad netiesioginiai teršalai negali būti laikomi susidaranciais „vykdant“ šios direktyvos I priede nurodytą veiklą, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį. Todėl pagrindinėje byloje teršalai, susidarantys gaminant ginčijamo įrenginio iš Dow gautą šilumą, nesusidaro „vykdant“ polimerų gamybos veiklą šiame įrenginyje, kaip teigia Vokietijos ir Nyderlandų vyriausybės. Atvirkščiai, šie teršalai susidaro kaip tiesioginiai teršalai „vykdant“ deginimo veiklą Dow eksploatuojamame įrenginyje.

58. Taigi ginčijamas įrenginys gali patekti į Direktyvos 2003/87 taikymo sritį, apibrėžtą jos 2 straipsnio 1 dalyje, tik tuo atveju, jei dėl polimerų gamybos savaime išmetama CO₂, neatsižvelgiant į netiesioginius teršalus, išmetamus dėl iš trečiosios šalies įrenginio gautos šilumos gamybos.

59. Žinoma, jeigu dėl polimerų gamybos savaime nesusidaro CO₂, šis aiškinimas galėtų reikšti polimerų gamybos įrenginio, kuris pats gamina jam reikalingą šilumą („integruotasis“ įrenginys), iš esmės patenkančio į prekybos sistemą vykdant deginimo veiklą, ir kito įrenginio, gaunančio šią šilumą iš trečiosios šalies įrenginio, kuris dėl to nepatenka į šią sistemą, skirtingą vertinimą. Vis dėlto šis skirtingas vertinimas nėra diskriminacinis, nes grindžiamas objektyviu skirtumu, atsižvelgiant į direktyvoje nustatytą sistemą, t. y. šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą iš pirmojo įrenginio („integruotojo“ įrenginio) ir teršalų neišmetimą iš antrojo įrenginio.

60. Be to, man atrodo, kad šį aiškinimą patvirtina Sprendimas *Scahefer Kalk*, kuriame Teisingumo Teismas konstatavo, kad veikla gali patekti į Direktyvos 2003/87 taikymo sritį pagal jos 2 straipsnio 1 dalį ir I bei II priedus tik jeigu dėl šios veiklos į atmosferą išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos¹⁸. Be to, šios direktyvos 3 straipsnio b punkte esančios sąvokos „emisijos [išmetami teršalai]“ apibrėžimas apima šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą į atmosferą „iš įrenginio šaltinių“.

61. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas turi patikrinti, ar dėl polimerų gamybos ginčijamame įrenginyje savaime išmetama CO₂, neatsižvelgiant į netiesioginius teršalus gaminant iš trečiosios šalies įrenginio gautą šilumą.

62. Jei taip nėra, šiam teismui reikėtų padaryti išvadą, kad ginčijamas įrenginys nepatenka į Direktyvos 2003/87 taikymo sritį, apibrėžtą jos 2 straipsnio 1 dalyje, taigi jam nesuteikiama teisės gauti nemokamus leidimus pagal šios direktyvos 10a straipsnį ir Sprendimą 2011/278.

63. Vis dėlto, jei taip yra, ginčijamas įrenginys galėtų patekti į šios direktyvos taikymo sritį, jeigu ginčijama nuostata būtų taikoma polimerų veiklai. Šį klausimą nagrinėsiu B, C ir D dalyse.

B. Dėl sąvokos „didelio masto“ gamyba pagal ginčijamą nuostatą

64. Pirmiausia reikėtų pažymėti, kad skiriasi ginčijamos nuostatos kalbinės versijos.

¹⁷ Žr. šios išvados 7 punktą ir Sprendimo 2011/278 6 ir 21 konstatuojamąsias dalis. Komisija taip pat nurodė, kad Sprendimo 2011/278 I priede yra nustatytos polimerų, kaip antai E-PVC (E-polivinilchloridas) ir S-PVC (S-polivinilchloridas), referencinės vertės. Tačiau tai, kad yra šios referencinės vertės, kurių vienintelis tikslas – suteikti pagrindą apskaičiuojant nemokamai suteikiamus leidimus, negali reikšti, kad polimerizacijos įrenginys įtraukiamas į prekybos sistemą, jeigu jis neišmeta CO₂.

¹⁸ Šiuo klausimu žr. 2017 m. sausio 19 d. sprendimą (C-460/15, EU:C:2017:29, 37 punktą).

65. Versijoje prancūzų k. vartojama sąvoka „en vrac“ taip pat vartojama versijoje anglų k. („production of bulk organic chemicals“), ispanų k. („fabricación de productos químicos orgánicos en bruto“), nyderlandų k. („productie van organische bulkchemicaliën“) ir portugalų k. („produção de produtos químicos orgânicos a granel“). Versijoje italų kalba nurodyta didelio masto gamybos sąvoka („produzione di prodotti chimici su larga scala“).

66. Vis dėlto versijoje vokiečių k. („Grundchemikalien“) ir švedų k. („baskemikalier“) kalbama apie „pagrindinių“ chemijos produktų gamybą. Be to, versijoje danų k. šiuo klausimu nieko nepatikslinta („produktion af organiske kemikalier“).

67. Pagal suformuotą jurisprudenciją vienoje Sąjungos teisės nuostatos kalbinių versijų vartojama formuluotė negali būti vienintelis šios nuostatos aiškinimo pagrindas ar įgyti prioriteto prieš kitas kalbines versijas. Iš tiesų Sąjungos teisės nuostatos turi būti aiškinamos ir taikomos vienodai, atsižvelgiant į visomis Europos Sąjungos kalbomis parengtas versijas. Esant Sąjungos teisės akto įvairių kalbinių versijų neatitikimų, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į bendrą teisės akto, kurio dalis ji yra, struktūrą ir tikslą¹⁹.

68. *Trinseo* ir Komisija teigia, kad ginčijamoje nuostatoje vartojama sąvoka „pagrindinių“ chemijos produktų ir (arba) jų „didelio masto“ gamyba susijusi su didelio cheminių medžiagų kiekio gamyba, todėl ji neapima gamybos po vieną vienetą.

69. Mano nuomone, šį kriterijų iš tiesų patvirtina įvairiose kalbinėse versijose, visų pirma minėtoje versijoje italų kalba, vartojama terminologija. Vis dėlto šio kriterijaus svarba yra tik santykinė, nes ginčijamoje nuostatoje patikslinta, kad įrenginio gamybos pajėgumas turi būti didesnis nei 100 tonų per dieną, o tai neabejotinai reiškia didelių kiekių gamybą.

70. Be to, visos pastabas Teisingumo Teisme pateikusios šalys sutaria, kad šioje nuostatoje kalbama ne apie galutinius produktus, o apie tarpinius chemijos produktus, t. y. produktus, kurie skirti naudoti kitų produktų gamybai.

71. Vokietijos ir Nyderlandų vyriausybės šiuo klausimu laikosi siauresnio požiūrio, apsiribojančio tik chemijos produktais, naudojamais kitų *chemijos* produktų gamybai. Kaip nurodo šios vyriausybės, laikantis šio požiūrio, polimerų gamyba nepatenka į ginčijamos nuostatos taikymo sritį, nes jie nėra naudojami kitų chemijos produktų gamybai.

72. *Trinseo* ir Komisija siūlo platų aiškinimą, apimančią tarpinius chemijos produktus, naudojamus kitiems produktams gaminti, neatsižvelgiant į jų pobūdį, be kita ko, chemijos ar pramoninio pobūdžio produktams. Laikantis šio požiūrio, polimerų gamyba patektų į šios nuostatos taikymo sritį, nes jie yra naudojami kitiems produktams, pavyzdžiui, plastiko buteliams, saulės baterijoms ar prožektoriams gaminti.

73. Manau, kad dėl toliau nurodytų priežasčių reikia pritarti *Trinseo* ir Komisijos pateikiamam plačiam aiškinimui.

74. Pirmoji priežastis susijusi su ginčijamos nuostatos formuluote įvairiose kalbinėse versijose. Žinoma, sąvoka „didelio masto“ gamyba ir „pagrindinių chemijos produktų“ gamyba rodo, kad vykdamą nurodomą veiklą gaminami ne galutiniai, o tarpiniai produktai.

75. Vis dėlto remiantis šia formuluote negalima daryti išvados, kad šie tarpiniai chemijos produktai turi būti skirti kitų *chemijos* produktų gamybai, išskyrus chemijos produktus, skirtus pramoninių produktų gamybai.

¹⁹ Žr., be kita ko, 2015 m. vasario 26 d. Sprendimą *Christie's France* (C-41/14, EU:C:2015:119, 26 punktas); 2016 m. kovo 1 d. Sprendimą *Alo ir Osso* (C-443/14 ir C-444/14, EU:C:2016:127, 27 punktas) ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimą *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587, 82 punktas).

76. Antroji priežastis kyla iš Sąjungos teisės aktų leidėjo priimančią Direktyvą 2009/29 siekiamų tikslų. Iš tiesų vienas iš šių tikslų buvo chemijos pramonės įtraukimas į Direktyvoje 2003/87 nustatytą prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemą²⁰.

77. Šiuo tikslu šios direktyvos I priede išvardytos aštuonios veiklos rūšys, įskaitant organinių chemijos produktų gamybą, apie kurią kalbama ginčijamoje nuostatoje. Tačiau manau, kad ši nuostata turi didelę strateginę reikšmę, atsižvelgiant į tikslą įtraukti chemijos pramonę, nes joje nurodyta tik ta veikla, kuri neapsiriboja viena konkrečia chemine medžiaga²¹. Kitaip tariant, didelio masto organinių chemijos produktų gamyba yra vienintelė chemijos pramonės veiklos rūšis iš šiam I priede nurodytų veiklos rūšių, kurios taikymo sritis yra bendra.

78. Šiomis aplinkybėmis aiškinant ginčijamą nuostatą siaurai, kaip siūlo Vokietijos ir Nyderlandų vyriausybės, iš Direktyvos 2003/87 taikymo srities būtų pašalinta bet kokia chemijos pramonės veikla, nepriskiriama prie konkrečios I priede nurodytos veiklos ir susijusi su chemijos produktų, kurie nenaudojami kitų chemijos produktų gamybai, gamyba. Manau, tai prieštarautų Sąjungos teisės aktų leidėjo valiai išplėsti prekybos sistemos taikymą visai chemijos pramonei nuo trečiojo prekybos etapo, netaikant apribojimų, susijusių su atitinkamų chemijos produktų paskirtimi²².

79. Trečioji priežastis susijusi su nediskriminavimo principo laikymusi, kaip Teisingumo Teismas ji išaiškino Sprendime *Arcelor Atlantique ir Lorraine ir kt.*²³ Iš tiesų manau, kad pagal Direktyvoje 2003/87 nustatytą sistemą būtų diskriminuojama tuo atveju, jei chemijos produktų gamybos veiklą būtų vertinama kitaip, atsižvelgiant į produktų paskirtį, nors dėl šios veiklos išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos taip pat gali prisidėti prie pavojingo klimato sistemos trūkdymo.

80. Iš to, kas nurodyta pirma, darytina išvada, kad ginčijamos nuostatos formuluotėje pavartota „didelio masto“ ir (arba) „pagrindinių“ chemijos produktų gamybos sąvoka turi būti aiškinama taip, kad ji reiškia gamybą didelio kiekio chemijos produktų, skirtų kitų produktų, be kita ko, chemijos ar pramoninio pobūdžio produktų, gamybai.

C. Dėl ginčijamoje nuostatoje pavartotos sąvokos „taikant krekingą, reformingą, dalinę arba visišką oksidaciją arba kitus panašius metodus“

81. Pagrindinėje byloje neginčijama, kad polimerų gamyba ginčijamame įrenginyje nėra vykdoma taikant krekingą, reformingą, oksidaciją. Todėl sprendimas ginčijamoje byloje priklauso, be kita ko, nuo sąvokos „panašūs metodai“ išaiškinimo.

82. Kaip ir ankstesnėje dalyje nagrinėtas „didelio masto“ gamybos reikalavimas, sąvoka „panašūs metodai“ gali būti aiškinama plačiai arba siaurai.

20 Komisijos pateiktame direktyvos pasiūlyme nurodyti motyvai buvo susiję konkrečiai su „CO₂ išmetamu naftos chemijos produktų“: žr. pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, iš dalies keičiančios Direktyvą 2003/87 siekiant patobulinti Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos [apyvartinių taršos] leidimų [prekybos] sistemą ir išplėsti jos taikymo sritį [COM(2008) 16 *final*, p. 4]. Tačiau pasiūlymas iš dalies pakeisti I priedą buvo bendrai susijęs su „chemijos pramone“ (ten pat, p. 41). Be to, prie šio pasiūlymo pridėjame poveikio vertinimą [SEC(2008) 53] Komisija kalba apie „gaminant naftos produktus ir kitus chemijos produktus išmetamus CO₂ teršalus“ („CO₂ emissions from petrochemicals production and other chemicals“). Šiame vertinime Komisija pabrėžė, kad naftos chemijos sektoriuje CO₂ išmetama daugiausiai iš visų chemijos pramonės šakų (ten pat, 45 išnaša: „This is only a very small part of all chemical industry regarding the number of substances produced, but still the major part regarding CO₂ emissions“).

21 Iš tiesų kitos septynios veiklos rūšys, susijusios su konkrečiomis cheminėmis medžiagomis: 1) suodžių gamyba; 2) azoto rūgšties gamyba; 3) adipo rūgšties gamyba; 4) glioksilo ir glioksilo rūgšties gamyba; 5) amoniako gamyba; 6) vandenilio (H₂) ir sintezės dujų gamyba taikant reformingą arba dalinę oksidaciją; 7) natrio karbonato (Na₂CO₃) ir natrio bikarbonato (NaHCO₃) gamyba.

22 Žr., be kita ko, Komisijos paskelbtą „ES ETS Handbook“, pateikiamą adresu https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/docs/ets_handbook_en.pdf: „From phase 3 the sectoral scope was expanded to include the sectors aluminium, carbon capture and storage, petrochemicals and other chemicals“.

23 2008 m. gruodžio 16 d. sprendimas (C-127/07, EU:C:2008:728). Dėl palyginamumo analizės visų pirma žr. šio sprendimo 34–38 punktus.

83. Aiškinant ją plačiai, sąvoka „panašumas“ turi būti aiškinama atsižvelgiant į minėtų gamybos procesų, t. y. didelio masto organinių chemijos produktų gamybos, tikslą. Pagal šį aiškinimą sąvoka „panašūs metodai“ apima visus procesus, kai galima pagaminti tokius produktus, kaip tai leidžia padaryti krekingo, riformingo ir oksidacijos procesai.

84. Vis dėlto, aiškinant sąvoką „panašūs metodai“ siaurai, ją reikėtų aiškinti atsižvelgiant į krekingo, riformingo ir oksidacijos procesams bendras technines savybes. Laikantis šio požiūrio, pirma, reikėtų nustatyti šias bendras technines savybes ir, antra, „panašiais metodais“ laikyti tik šių savybių turinčius procesus.

85. Nė viena I priedo formuluotės dalis neleidžia atmesti nei plataus, nei siauro šios sąvokos aiškinimo. Pagal šios išvados 34 punkte nurodytą jurisprudenciją šį klausimą reikia nagrinėti atsižvelgiant į nagrinėjamo teisės akto nuostatos kontekstą ir šiuo teisės aktu siekiamą tikslą.

86. Mano nuomone, ginčijamos nuostatos kontekstas ir Direktyva 2003/87 siekiamas tikslas patvirtina platų sąvokos „panašūs metodai“ aiškinimą.

87. Pirma, jei ši sąvoka būtų aiškinama siaurai, iš šios direktyvos taikymo srities būtų pašalinti įrenginiai, gaminantys organinius chemijos produktus naudojant procesus, neturinčius krekingo, riformingo ir oksidacijos procesams bendrų savybių. Manau, kad toks pašalinimas neatitiktų Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimo išplėsti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą visai chemijos pramonei²⁴.

88. Antra, siauras aiškinimas prieštarautų nediskriminavimo principui, nes reikštų kitokį chemijos produktų gamybos vertinimą, atsižvelgiant į taikomus procesus, nors dėl šios veiklos išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos visada gali prisidėti prie pavojingo klimato sistemos trikdymo²⁵.

89. Trečia, man atrodo, kad platus aiškinimas labiau atitinka teisinį saugumą, kurį reikia užtikrinti įrenginių eksploatuotojams. Iš tiesų, kaip jau paašikinau, pateikiant siaurą aiškinimą reikėtų abstrakčiai apibrėžti krekingo, riformingo ir oksidacijos procesams bendras technines savybes, o tada, atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį, nustatyti, ar kiekviename įrenginyje įgyvendinami procesai turi šių savybių.

90. Mano nuomone, tai sukeltų teisinį nesaugumą ir nustatant bendras savybes, ir tikrinant, ar konkretus įrenginys jų turi. Teisingumo Teismui pateiktos pastabos parodo šį nesaugumo pavojų, nes kiekviena šalis pasiūlė skirtingą krekingo, riformingo ir oksidacijos procesams bendrų techninių savybių sąrašą²⁶.

91. Dėl šių motyvų manau, kad ginčijamoje nuostatoje vartojama sąvoka „panašūs metodai“ turi būti aiškinama plačiai, kaip apimanti visus procesus, leidžiančius gaminti chemijos produktus dideliu mastu.

D. Dėl polimerų gamybos įtraukimo į ginčijamos nuostatos ir Direktyvos 2003/87 taikymo sritį

92. Iš šios išvados B ir C dalių matyti, kad ginčijama nuostata turi būti aiškinama plačiai tuo požiūriu, kad joje kalbama apie organinių chemijos produktų, skirtų kitiems produktams, be kita ko, chemijos ar pramoninio pobūdžio produktams, gaminti, didelio kiekio gamybą, neatsižvelgiant į šiuo tikslu taikomus procesus.

²⁴ Žr. šios išvados 76–78 punktus.

²⁵ Žr. šios išvados 79 punktą.

²⁶ Pagal šias pastabas šiems trims procesams bendros techninės savybės yra didelio intensyvumo šilumos gamyba (kaip teigia *Trinseo*); didžiųjų molekulių suskaidymas, stiprus šilumos išsiskyrimas ir CO₂ išmetimas (kaip teigia Vokietijos vyriausybė); molekulių suskaidymas dėl didelės šilumos ar reakcijos į deguonį ir CO₂ išmetimas (kaip teigia Nyderlandų vyriausybė); molekulinės struktūros pasikeitimas, katalizatoriaus naudojimas ir padidinto slėgio ir temperatūros sąlygos (kaip teigia Komisija).

93. Pagrindinės bylos aplinkybėmis nė viena šalis neginčijo, kad polimerai naudojami kitų produktų, kaip antai plastiko butelių, saulės baterijų ar ekranų, gamybai²⁷. Todėl polimerų gamyba patenka į šios nuostatos taikymo sritį.

94. Kaip nurodė *Trinseo*, ši įtraukimą patvirtina kituose antrinės teisės aktuose pateikiama klasifikacija, iš kurios taip pat matyti, kad polimerai yra „pagrindiniai organiniai chemijos produktai“²⁸.

95. Vis dėlto Direktyvoje 2003/87 nustatyta sistema susijusi tik su išmetamomis šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis²⁹. Šiuo klausimu išvados A dalyje patikslinau priežastis, dėl kurių netiesioginiai teršalai, susidarantys dėl iš trečiosios šalies įrenginio gautos šilumos gamybos, negali būti laikomi susidaranciais „vykdant“ šios direktyvos I priede nurodytą veiklą, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį.

96. Taigi pagrindinėje byloje nagrinėjama polimerų gamyba gali patekti į Direktyvos 2003/87 taikymo sritį, apibrėžtą jos 2 straipsnio 1 dalyje, tik tiek, kiek dėl polimerų gamybos savaime išmetama CO₂, neatsižvelgiant į netiesioginius teršalus, išmetamus dėl iš trečiosios šalies įrenginio gautos šilumos gamybos.

97. Dėl visų šių priežasčių ir atsakant į pirmąją prejudicinę klausimą Direktyvos 2003/87 2 straipsnio 1 dalis, siejama su šios direktyvos I priedu, turi būti aiškinama taip, kad į šios direktyvos taikymo sritį patenka polimerų, be kita ko, polikarbonato, gamyba įrenginiuose, kurių gamybos pajėgumas yra didesnis nei 100 tonų per dieną, jeigu vykdant šią gamybą savaime išmetama CO₂, neatsižvelgiant į netiesioginius teršalus, susidarancius dėl iš trečiosios šalies įrenginio gautos šilumos gamybos.

E. Dėl Direktyvos 2003/87 10a straipsnio ir Sprendimo 2011/278 nuostatų tiesioginio veikimo nebuvimo

98. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2003/87 10a straipsnis ir Sprendimo 2011/278 nuostatos, kuriose numatytas nemokamas apyvartinių taršos leidimų suteikimas, veikia tiesiogiai.

99. Pagal suformuotą jurisprudenciją visais atvejais, kai direktyvos nuostatos, sprendžiant iš jų turinio, yra besąlyginės ir pakankamai aiškos, privatus asmenys nacionaliniuose teismuose gali jomis remtis valstybės atžvilgiu, jeigu ji laiku neperkėlė šios direktyvos į nacionalinę teisę arba perkėlė ją klaidingai³⁰.

100. Tas pats taikoma valstybėms narėms skirtų sprendimų³¹, kaip antai Sprendimo 2011/278, nuostatoms.

27 Vokietijos ir Nyderlandų vyriausybės teigė, kad polimerai nėra naudojami kitų chemijos produktų gamybai. Žr. šios išvados 71 punktą.

28 Žr., be kita ko, 2006 m. sausio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 166/2006 dėl Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro sukūrimo ir iš dalies keičiantis Tarybos direktyvas 91/689/EEB ir 96/61/EB (OL L 33, 2006, p. 1) I priedo 4 dalies a punkto viii papunktį.

29 Tiksliau, ši sistema susijusi tik su tam tikrų rūšių šiltnamio efektą sukeliančių dujų rūšimis, nurodytomis šios direktyvos II priede, jeigu jos išmetamos vykdant šios direktyvos I priede nurodytą veiklą. Žr. Direktyvos 2003/87/EB 2 straipsnio 1 dalį.

30 Žr., be kita ko, 2012 m. sausio 24 d. Sprendimą *Dominguez* (C-282/10, EU:C:2012:33, 33 punktas); 2014 m. sausio 15 d. Sprendimą *Association de médiation sociale* (C-176/12, EU:C:2014:2, 31 punktas) ir 2017 m. spalio 12 d. Sprendimą *Lombard Ingtatlan Lízing* (C-404/16, EU:C:2017:759, 36 punktas).

31 Šiuo klausimu žr. 1970 m. spalio 6 d. Sprendimą *Grad* (9/70, EU:C:1970:78, 5–10 punktai); 1992 m. lapkričio 10 d. Sprendimą *Hansa Fleisch Ernst Mundt* (C-156/91, EU:C:1992:423, 13 ir 19 punktai); 2007 m. birželio 7 d. Sprendimą *Carp* (C-80/06, EU:C:2007:327, 21 punktas), taip pat 2008 m. lapkričio 20 d. Sprendimą *Foselev Sud-Ouest* (C-18/08, EU:C:2008:647, 11 punktas).

101. Remiantis suformuota jurisprudencija, Sąjungos teisės nuostata, atsižvelgiant į jos turinį, yra besąlygiška, kai joje nurodytas su jokia sąlyga nesiejamas įpareigojimas, kurį įgyvendinant ar kurio poveikiui atsirasti nereikia priimti jokio kito Sąjungos institucijų ar valstybių narių akto³².

102. Vis dėlto šiuo atveju pareiga nemokamai suteikti apyvartinius taršos leidimus, reglamentuojama Direktyvos 2003/87 10a straipsnyje ir Sprendime 2011/278, vykdymo ir pasekmių atžvilgiu priklauso nuo tam tikrų valstybių narių ir Komisijos veiksmų.

103. Iš tiesų, kaip paaiškinau savo išvadoje byloje *INEOS*³³, kad šie leidimai būtų suteikti, kiekviena valstybė narė turi pateikti Komisijai jos teritorijoje esančių įrenginių, kuriems gali būti nemokamai suteikti leidimai, sąrašą, prie kiekvieno įrenginio nurodydama pagrindinį suteiktų leidimų skaičių ir laikinai suteiktų leidimų skaičių³⁴.

104. Atmetusi laikinai suteiktų leidimų skaičių, kurie neatitinka Direktyvos 2003/87 ir Sprendimo 2011/278³⁵ nuostatų, Komisija turi įsitikinti, kad visas pagrindinis leidimų skaičius, apskaičiuotas visiems įrenginiams Sąjungos teritorijoje, neviršytų šios direktyvos 10a straipsnio 5 dalyje nustatytos ribos. Jei ši riba viršijama, Komisija turi proporcingai ją sumažinti, taikydama „bendrą visiems sektoriams taikomą pataisos koeficientą“ valstybių narių numatytiems suteikti leidimams, kuris atitinka ryšį tarp šios viršutinės ribos ir pagrindinio suteiktų leidimų skaičiaus.

105. Tik pasibaigus šiai procedūrai valstybės narės galutinai suteikia leidimus, taikydamos galimą pataisos koeficientą laikinai suteiktiems leidimams, kurių Komisija neatmetė.

106. Manau, iš pirma pateiktų paaiškinimų matyti, kad Direktyvos 2003/87 10a straipsnis ir Sprendimo 2011/278 nuostatos nėra besąlyginės, kaip tai suprantama pagal minėtą jurisprudenciją, todėl jos neveikia tiesiogiai.

VI. Išvada

107. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas, Vokietija) pateiktus prejudicinius klausimus:

1. 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos [apyvartinių taršos] leidimų [prekybos] sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB, su pakeitimais, padarytais 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB, 2 straipsnio 1 dalis, siejama su šios direktyvos I priedu, turi būti aiškinama taip, kad į šios direktyvos taikymo sritį patenka polimerų, be kita ko, polikarbonato, gamyba įrenginiuose, kurių gamybos pajėgumas yra didesnis nei 100 tonų per dieną, jeigu vykdant šią veiklą savaime išmetama CO₂, neatsižvelgiant į netiesioginius teršalus, susidarancius dėl iš trečiosios šalies įrenginio gautos šilumos gamybos.

32 Žr., be kita ko, 2010 m. liepos 1 d. Sprendimą *Gassmayr* (C-194/08, EU:C:2010:386, 45 punktas); 2011 m. gegužės 26 d. Sprendimą *Stichting Natuur en Milieu ir kt.* (C-165/09–C-167/09, EU:C:2011:348, 95 punktas) ir 2017 m. spalio 12 d. Sprendimą *Lombard Inatlan Lizing* (C-404/16, EU:C:2017:759, 36 punktas).

33 Žr. mano 2017 m. lapkričio 23 d. išvadą byloje *INEOS* (C-572/16, EU:C:2017:896, 57–65 punktai).

34 Žr. Direktyvos 2003/87 11 straipsnio 1 dalį ir Sprendimo 2011/278 15 straipsnio 1 ir 2 dalis.

35 Pagrindinėje byloje Komisija iš tikrųjų atmetė nemokamą leidimų suteikimą, numatytą Vokietijos įgyvendinimo priemonėse įrenginiams, iš kurių šiluma tiekiamą polimerus gaminantiems įrenginiams, kaip antai ginčijamam įrenginiui. Žr. šios išvados 7 punktą.

2. Direktyvos 2003/87, iš dalies pakeistos Direktyva 2009/29, 10a straipsnis ir 2011 m. balandžio 27 d. Komisijos sprendimo 2011/278/ES, kuriuo nustatomos suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Direktyvos 2003/87 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės, iš dalies pakeisto 2012 m. rugpjūčio 17 d. Komisijos sprendimu 2012/498/ES, nuostatos nėra tiesioginio veikimo.